

ชื่อวิทยานิพนธ์ รูปแบบและผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดเทศบาลตำบลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางสาวสันต์ เสนศิริวงษ์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์พนศรี คัมภีรปกรณ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรภักดิ์ วัดเข้าหลาม)

..... กรรมการ
(อาจารย์ปรีชา เครือวรรณ)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) กำหนดรูปแบบการดำเนินงานศูนย์วิชาการที่
สอดคล้องและเหมาะสมสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลตำบลเมืองพล จังหวัด
ขอนแก่น 2) ปรับปรุงและนำรูปแบบที่ได้ไปจัดตั้งและเปิดดำเนินการตามบทบาทหน้าที่และ
ภารกิจของศูนย์วิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลตำบลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น
3) ศึกษาผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการโรงเรียนภายหลังการจัดตั้งและเปิดดำเนินการ
แล้วเป็นเวลา 6 เดือน ประชากรในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา/ผู้ช่วย
จำนวน 3 คน ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้ช่วย จำนวน 4 คน คณะทำงานศูนย์วิชาการโรงเรียน
จำนวน 10 คน ครูผู้สอน จำนวน 33 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน ปฏิบัติหน้าที่ในกองการศึกษา
เทศบาล และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลตำบลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น จำนวน
2 โรงเรียน คือ โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล และโรงเรียนเทศบาลศรีเมืองพลประชา
นเคราะห์ ประจำภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2535

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด และแบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ชุด แบบสอบถามชุดที่ 1 ใช้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการต่อรูปแบบการดำเนินงานศูนย์วิชาการโรงเรียน ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นประเด็นหลักของรูปแบบการดำเนินงานศูนย์วิชาการโรงเรียน จำนวน 7 หมวด 40 ข้อ ชุดที่ 2 ใช้ศึกษาผลการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์วิชาการโรงเรียน จำนวน 17 ข้อ ชุดที่ 3 ใช้ศึกษาผลการให้บริการของศูนย์วิชาการโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำนวน 27 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารต่อผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการโรงเรียน ในแง่การบริหารและนโยบาย จำนวน 8 ประเด็น การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ชุดที่ 2-3 ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แอลฟา (Alpha Co-efficient Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.84 และ 0.81 ตามลำดับ ส่วนชุดที่ 1 เนื่องจากเป็นการสังเคราะห์จากรูปแบบการดำเนินงานศูนย์วิชาการโรงเรียนจากงานวิจัยของผู้ที่ท้าวิจัยไว้แล้ว จึงปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาจนสมบูรณ์ จึงนำไปสอบถามประชากรในการวิจัยในขั้นตอนการวิจัยขั้นตอนที่ 1

ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อรูปแบบการดำเนินงานศูนย์วิชาการโรงเรียนที่ผู้วิจัยเสนอ ประชากรในการวิจัยส่วนมาก "เห็นด้วย" ที่จะให้ศูนย์วิชาการโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการผลิต จัดทำ พัฒนา รวบรวม จัดประเภทและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนจัดบริการทางวิชาการทุกประเภทสำหรับบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอย่างเป็นเอกเทศ บริหารโดยฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการด้วยงบประมาณหลักของเทศบาลที่จะต้องให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอ และควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการโรงเรียนโดยคณะกรรมการทุกฝ่ายของศูนย์วิชาการโรงเรียนอย่างต่อเนื่องด้วย

การนำรูปแบบการดำเนินงานศูนย์วิชาการโรงเรียนประถมศึกษาไปดำเนินการจัดตั้ง แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงาน 2) ขั้นตอนดำเนินการจัดตั้ง 3) ขั้นตอนจัดระบบการดำเนินงาน 4) ขั้นตอนจัดระบบการให้บริการ 5) ขั้นตอนติดตามและประเมินผล ซึ่งทุกขั้นตอนเน้นบทบาทการมีส่วนร่วมของฝ่ายบริหารในฐานะคณะกรรมการอำนวยการศูนย์วิชาการโรงเรียน และฝ่ายปฏิบัติการในฐานะคณะกรรมการศูนย์วิชาการโรงเรียน ปฏิบัติการกิจตามโครงสร้างการดำเนินงานภายในจำนวน 4 งาน คือ 1) งานวางแผนปฏิบัติการ 2) งานผลิตและบริการ 3) งานพัฒนา

4) งานสถิติและข้อมูล ซึ่งทุกงานมีระยะเวลาในการดำเนินงานจริงเป็นเวลา 6 เดือน ก่อนการประเมินผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน การให้บริการตามโครงสร้างการดำเนินงานภายในทั้ง 4 งาน ข้างต้นของคณะทำงานศูนย์วิชาการโรงเรียน พบว่า คณะทำงานสามารถปฏิบัติได้เหมาะสมในระดับ "มาก" ในภารกิจเกี่ยวกับการสำรวจสภาพและจำนวนสื่อการสอน การจัดวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตและใช้สื่อการสอน การจัดทำแผนการสอน/กำหนดการสอน และจุดประสงค์รายวิชา ตลอดจนจัดทำสถิติและข้อมูลทางวิชาการ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน และสามารถปฏิบัติได้เหมาะสมในระดับ "ปานกลาง" ในภารกิจเกี่ยวกับการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดช่วงเวลาในการให้บริการ การจัดบุคลากรและคำแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถิติและการวิจัยสำหรับครูผู้สอน และการจัดทำสถิติและทะเบียนการใช้สื่อและบริการทางวิชาการทุกประเภทภายในศูนย์วิชาการโรงเรียน

ด้านภารกิจเกี่ยวกับการให้บริการของศูนย์วิชาการโรงเรียน พบว่า ทุกภารกิจการให้บริการศูนย์วิชาการโรงเรียนสามารถปฏิบัติได้เหมาะสมในระดับ "ปานกลาง" ซึ่งได้แก่ การแจ้งรายการสื่อการสอนและบริการทางวิชาการ การกำหนดระบบระเบียบการให้บริการ การจัดทำเอกสารและสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ การรณรงค์และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์วิชาการโรงเรียน การจัดทำและนำเสนอสถิติและข้อมูลทางวิชาการ การจัดประชุมอบรมและสัมมนาทางวิชาการ การจัดช่วงเวลาและบุคลากรในการให้บริการ การให้คำแนะนำความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถิติและการวิจัย การผลิตและใช้สื่อการสอน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ด้านการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนต่อภารกิจของศูนย์วิชาการโรงเรียนพบว่า ครูผู้สอนส่วนมากมีส่วนร่วมในการวางแผนผลิตสื่อการสอนและพัฒนางานวิชาการอื่น ๆ ร่วมกับครูในระดับสายชั้นเดียวกัน และเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อการสอน และสามารถผลิตสื่อการสอนได้ด้วยตนเอง ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารต่อผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารส่วนมากเห็นว่าศูนย์วิชาการโรงเรียนมีประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน และพร้อมที่จะสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์วิชาการโรงเรียนทุกประเด็น

Thesis Title : A PROPOSED MODEL AND WORK OPERATIONS CONSEQUENCE OF
SCHOOL RESOURCE CENTER IN MUANG-PHON MUNICIPAL'S
ELEMENTARY SCHOOLS, KHON KAEN PROVINCE

Author : Mr. Wasan Sensiriwong

Thesis Advisory Committee :

.....*Poonsri Kampirapakorn*.....Chairman
(Associate Professor Poonsri Kampirapakorn)

.....*W. W.*.....
(Assistant Professor Worakit Watkhaolarm)

.....*Preecha Kruawan*.....
(Instructor Preecha Kruawan)

ABSTRACT

The study was concerned with the school resource center under Muang-Phon Municipal's elementary schools, Khon Kaen Province with the following purposes: 1) to propose a school resource center model and its work operations which were consistent and appropriate for the schools; 2) to improve and implement the model for setting up and carrying on roles and duties of the resource center; 3) to determine the work operation results after implementing for 6 months. The population of the study included 3 municipal educational administrator/assistants, 4 school principals/assistants, 10 resource center personnel, 33 teachers; with total of 50 subjects under Municipal Education Department and two schools___ Phon Prachanukul School and Sri-Muang Phon School in the first and second semesters of Academic Year 2535.

The instruments included (a) three developed questionnaires, concerning the opinions towards the proposed model, the work results

9

of the resource center personnel and the service results as perceived by the teachers; (b) the Interview Form for the administrators' opinions towards the management and policy. Alpha co-efficient reliability was used for determining the number 2-3 developed questionnaires, yielding 0.84 and 0.81 respectively. The content of the number 1 developed questionnaire was validated by the thesis advisors and the experts.

The Results

It was found that most of the population "agreed" with the resource center as (1) the center for producing, procuring, developing, collecting, grouping and maintaining the teaching media, including carrying on academic services for the teachers and educational personnel independently, (2) managing center of the educational administrators and the practice personnel and using the adequate budget from the Municipal, and (3) there should be following-up and evaluating activities continually.

As synthesizing the opinions, work operations included 5 steps___ (1) planning, (2) setting the center, (3) work system organizing (4) setting service system and (5) following-up and evaluating. There should be emphasis on the participation in every step of the educational administrators as the governing board and the practice personnel as the resource center personnel. Four tasks should be practiced, ___ operation planning, production and service, work development statistics and data. All tasks were run at least 6 months before evaluating the work operations.

The 4 tasks mentioned above were evaluated and it was found that the work practice personnel could do their jobs at the "much" level in surveying the existing conditions and the number of teaching media, procuring materials and equipments for producing teaching media and their uses, doing lesson plans/organizing the teaching and

individual subject objectives, collecting statistics and academic data for researching of the teachers and other school personnel. However, the work practice personnel could "moderately" do the problem and needs survey for teaching-activities organizing, time service scheduling, organizing the personnel for teaching basic statistics and research for teachers, organizing statistics and registration media and services within the school resource center.

As perceived by the teachers as the service users, it was found that the school resource centers could "moderately" do every prescribed work, including informing media and academic service, regulating the service, producing academic documents and printed materials, campaigning and doing public relations of the school resource center activities, producing and presenting the statistics and academic data, and suggesting the basic statistics and research, including producing and using teaching media and others.

The teachers participated in the school resource center activities by taking part in media teaching planning and academic development with the same level teachers. They used to join to produce and to use media training and they could produce the teaching media by themselves.

Most of the educational administrators agreed that the school resource center was useful for the school academic development and they were ready for supporting the school resource center in all aspects.